

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Weent over uzelf.....

En Jezus, Zich tot haar kerende, zeide: "Gij dochters van Jeruzalem! weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen!"

Die wenende vrouwen van Jeruzalem zijn ons sympathiek. Immers, zij onderscheiden zich toch gunstig van de Joodse oversten en al die anderen, die met de Heere Jezus spotten. Bij deze vrouwen is er tenminste voor Jezus nog gewoon menselijk gevoel. En we zouden toch denken: dit wenen van die vrouwen moet Jezus toch wel een ogenblik verkwikt hebben. Hier spreekt menselijk gevoel, dat in de afgelopen nacht ten enmale scheen afgestompt. Na alle spotkreten, gesel- en kinnebakslagen maken deze tranen van medelijden toch een weldadige indruk. Ja, en toch: Jezus is van hun medelijden niet gediend. Integendeel! Hij wijst deze tranen af. Hij moet die wel afwijzen. Want deze tranen ont-eren Hem. Deze vrouwen zien in Hem een slachtoffer van het geweld, misschien wel een martelaar voor de goede zaak, maar zij verstaan allermintst, "dat zijzelf, door hun schuld, Zijn kroon hebben gevlochten en Zijn beker gevuld".

Door hun beklag met Jezus tonen deze vrouwen zo duidelijk, dat ze Hem niet kennen, noch Zijn werk verstaan. Want Jezus is niet maar een ongelukkige misdadiger, of een martelaar voor een goede zaak, maar Hij gaat daarheen als het lam Gods, dat de zonde der wereld wegdraagt. Ook deze vrouwen erkennen Hem niet als de Gezondene des Vaders. Hun geklaag en geweën is niet meer dan een uiting van oppervlakkige aandoe-ning. En daarom: ten diepste betekent het geklaag van deze vrouwen voor de Heere smaad en lijden. Het is openbaring van onge- loof. Hun tranen mogen dan gevoelstranen zijn, maar het zijn geen geloofstranen. En daarom wijst Jezus hen terecht: "Weent niet over Mij, maar weent over uzelf, en over uw kinderen!"

Deze vrouwen van Jeruzalem en met hen allen, die tranen schreien om Jezus uit medelijden zonder meer, keren in feite het evangelie om. De boodschap van het evange- lie is toch niet, dat wij mededogen met Chris- tus hebben, maar dat Hij het met ons heeft. Hij heeft onze ontferming niet nodig. Maar wij kunnen alleen van Zijn ontferming waar- lijk leven.

En wanneer wij dat nu leren inzien, wan- neer de Heilige Geest daarvoor ons oog ont- sluit, dat wij alleen nog kunnen leven van Zijn vergevende liefde, och, dan vloeien de tranen van boetvaardigheid als vanzelf uit het verbroken hart. De tranen van droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werken. Echte tranen van echte, evangelische droefheid. Tranen, nee, niet om de Man van smarten, maar om eigen, diepbedorven bestaan. Ja, en dan toch ook zoete tranen, liefde-tranen, bruidstranen, tranen van verwondering, van aanbidding van de mateloze liefde, die Jezus bewoog om deze smartenweg te willen maken.

Gevoelen we, dat de tranen van de vrouwen van Jeruzalem Jezus pijn gedaan hebben? Nee, hun tranen komen niet in Gods fles

terecht. Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen.

Jezus ziet vooruit, de toekomst in, en Zijn hart is vol rouw en droefheid over het nade- rend gericht over Jeruzalem. Het klagen van die medelijdende vrouwen doet Hem nu al horen de jammerklachten van die vreselijke dag, als de Romeinen in het jaar 70 de heilige stad zullen binnendringen en een vreselijke slachting aanrichten, en buiten Jeruzalem zal een bos van kruisen oprijzen, waaraan duizenden Joden een afschuwelijke dood zullen vinden. En Jezus doorvoelt het in Zijn eigen smarten: als dit met het groene hout geschiedt, wat zal dan met het dorre ge- schieden?

Daarom: weent over uzelf en over uw kin- deren?

Lezers: nu maar geen verdere toepassing meer! Zullen we bidden: "Heere, leer mij wenen om mijn zonden. En dan aan de voet van Uw kruis, Heere Jezus! Wenen: liefdet- ranen, bruidstranen uit een verbijzeld hart!"

Heere, leer mij zo wenen! Leer het mij. Leer het ons. Leer het onze kinderen. Leer het ons door Uw Heilige Geest. Uit genade!

Zalig, die treuren: zij zullen vertroost wor- den. Met Christus!

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen 14 dagen ontvingen we f 847,- aan giften en konden we 1 nieuwe abonnee in boeken.

Naar aanleiding van hetgeen we in het vorige nummer van ons blad meedeelden over het nog niet ontvangen abonnementsgeld van 500 abonnees, kunnen we u nu meedelen, dat dit aantal inmiddels met honderd is verminderd.

Hartelijk dank voor alles.

Dit is weer het laatste nummer van ons blad dat voor de ontmoetingsdag, die op D.V. zaterdag 9 april in Sliedrecht wordt gehouden, verschijnt. We hopen daar weer velen van u, zowel jongeren als ouderen te ont- moeten. Heeft u vragen of klachten of nieuwe abonnees op te geven? Komt u gerust naar ons toe.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Ontmoetingsdag

We vragen weer uw aandacht voor de ont- moetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zal worden gehouden op *zaterdag 9 april a.s.* in het kerk- gebouw van de Chr. Geref. kerk te *Sliedrecht-centrum*.

Het programma ziet er als volgt uit:

Morgensamenkomst: aanvang 10.30 uur.

Opening: Ds. G. Blom te Meerkerk.

Spreker: Ds. B. de Romph te Noordeloos.

Slotwoord: Ds. L.W. van der Meij te Alphen aan den Rijn.

Pauze.

Middagsamenkomst: aanvang 2 uur:

Opening: Ds. J.P. Boiten te Schiedam.

Spreker: Ds. D. Slagboom te Katwijk aan Zee.

Slotwoord: Ds. M.C. Tanis te Sliedrecht- centrum.

Komt u ook?

B.

Voor u gelezen 22.

Uit "DE WEKKER" nr. 30 van 11 januari

1895, onder het opschrift: "VOOR KINDE- REN" schreef destijds wijlen Ds. G. Bos van Aarlanderveen het volgende, dat wij ter lezing gaarne willen vermelden:

"Voordat ik aan een geschiedenis begin, die enige opvolgende stukjes zal bevatten, wensch ik een paar losse stukjes mede te deelen.

In de tijd, waarin ik bij het onderwijs werk- zaam was en ook voor en na dien tijd, heb ik aan menig ziek- en sterfbed van kinderen gestaan.

Eens werd ik bij een kind van acht jaren geroepen. Dit kind was heilbegerig, om van den Heere en Zijn dienst te horen. De ouders waren geheel onkundig daaraan en wilden van dat fijne van hun kind ook niets weten. Op sterken aandrang van het kind hadden het de ouders niet durven nalaten mij uit te noodigen om eens te komen. Aan het ziekbed staande, vertelde mij dat lieve kind, aan haren vader en hare moeder te hebben gevraagd of zij toch eens voor haar wilden bidden, waarop de vader had geantwoord: "Kind, ik bid nooit; ik kan niet bidden; dan moet ge uw' fijnen meester hebben; ons soort menschen bidt niet!" Daarop verhaalde zij mij zeer eenvoudig, hoe zij met de Heere werkzaam geworden was, en wat de Heere haar nu en dan deed ondervinden; maar ook, dat zij nu behoefte gevoelde om haar hart eens te kunnen ontlasten voor hem, die haar zo vaak over den dierbaren Heere Jezus had gesproken. Ik mocht met haar, in tegen- woordigheid van hare ouders, het aangezicht des Heeren zoeken. Nog eenmaal, den vol- genden dag, bezocht ik haar, en in de avond van dien dag ging zij heen, — naar ik met grond mag hopen naar Hem, Die voor haar leed en voldeed. Hoe treffend dit verlies voor haar ouders ook was, daar zij maar één meis- je hadden, heeft het, voor zooverre ik weet, niet de minste indruk op de ouders nagela- ten, en gingen zij voort met hun zondig pad te bewandelen. Wat is toch de mens! Zegen noch oordeel zullen verandering geven, in- dien de Heere niet met Zijn Geest genadig indaalt en Hij leert inzien dat we in Adam geheel verloren zijn.

Een ander kind lag aan de pokken. Het was mij door de schoolcommissie verboden een pokklidder te bezoeken. Nochtans, ik gevoelde dat ik daar, waar ik geroepen werd, niet mocht wegblijven. Op zekeren Zondagavond, toen ik in de kerk was, kreeg een kind, een jongetje van negen jaren, sterken aandrang om mij te spreken. "O", zeide dat kind, "roep toch de meester, want nu moet ik hem eens mededeelen, dat die lieve Jezus voor mij is, van Wien hij mij zo vaak ons in de school vertelde. Toen dacht ik er weinig aan, maar nu geloof ik, dat die lieve Heiland voor *mijne* zonden leed." Men maakte hem echter dui- delijk, dathet *nu* niet kon om mij te laten roepen, om geen opschudding in de kerk te maken. Kalm zeide hij: "dan hoop ik te wachten tot morgen-ochtend, als ik er dan nog ben! 's Maandagsmorgens vroeg kreeg ik bericht, en ogenblikkelijk ging ik er heen. Bij hem gekomen, vroeg ik: "Wel, Gerrit!" Hadt gij mij gisterenavond iets bijzonders mede te deelen? Hij antwoordde: "Ja, meester, als u toen hier geweest waart, had ik u veel kunnen zeggen", waarop ik antwoordde: "Zeg het

dan nu ook maar, mijn jongen!" Hij zeide: "Ik ben er nu niet bij; het is, of het van nacht zo maar op eens weg gesloten werd. Ik wenschte het weer te hebben; maar alles schijnt weg." — Ik wachtte eenigen tijd, bad met hem, en een oogenblik later riep hij ver-rukt uit: "O, daar komt die lieve Heere Jezus! Daar komt Hij, Die zich aan mij, zon-dig kind, heeft geopenbaard als de eeuwige liefde!"

Roemende in zijn God, heeft hij nog zes dagen geleefd. Nu en dan was het duister, maar dan brak daarna het licht weer helder door, zodat hij in vrede heenging. Dit was het derde kind, dat binnen enige dagen in dat huis aan de pokken stierf."

O, mochten vele kinderen op 's Heeren zalige liefdedienst verliefd worden. Daarom! "Ge-denken aan Uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap. Zoekt de Heere, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is!"

Op zekeren dag werd ik aan het ziekbed van een meisje van 10 jaar geroepen. Ik was er al enige malen geweest, en er waren aanvanke-lijk dingen te zien, die vleesch en bloed niet openbaren. Pas enige dagen was het kind op school, of ik kon een heerlijk getuigenis afleggen aan mijn vrouw, dat het een kind was, dat de Heere vreesde. Wij lieten het bij ons komen, spraken in stilte met haar, maar zeiden haar niets van hetgeen wij van haar dachten. Ook tot anderen spraken wij er niet over, dan alléén tegen een oom van haar, die ook de Heere vreesde. Toen dit kind ziek werd, verlangde het smachtend naar ons. Ik kwam er, tijdens die ziekte, herhaalde malen en o.a. ook op een Zaterdagmorgen, die ook haar sterfmorgen is geweest. Die morgen zal ik nimmer vergeten! Dat heerlijke en dat zalige, door dat kind ondervonden, die stille gelatenheid en dat berusten in Gods wil, — dat overgeven van alles, — het is niet om uit te spreken! Zij kon schier niet meer zien en tastte om zich heen, om te weten, waar ik was. En toen ik haar vroeg: "lief kind! Willen wij voor het laatst eens bidden?" antwoordde zij: "o, zo graag!" En toen ik haar vroeg: "wat moet, wat zal ik dan bidden?" Toen zeide zij: "Niet om langer te mogen leven, maar om gelovig en verblijd te mogen heengaan naar Hem, Die ook voor mij heeft uitgeroepen: "Het is volbracht!"

Kort daarna ging zij kalm heen naar haar Heiland, Dien zij in haar kindsheid mocht zoeken en dienen.

Welk een zaligheid zo te mogen heengaan! Een ander kind, een jongetje van acht jaar, een zwak en teer ventje, dat veelal in be-scherming moest worden genomen tegen de smaad van sterkeren, werd ook ernstig krank. Dikwijls als ik dit kind mocht bezoeken, hoorde ik ongeloofelijke dingen voor een leeftijd van 8 jaren.

Laten velen in onze zogenaamde verlichte dagen roepen: "daar weet een kind niet van, dat verstaat een kind niet en daar moet ge met kinderen niet over spreken, — de erva-ring heeft mij geleerd, dat men het niet zou durven denken, wat men soms van kinderen hoort. Hoort men soms op natuurlijk gebied veel, dat men van een kind niet durft denken, ook op het gebied van Bijbelkennis en van zelfkennis staat men soms over kinderen verbaasd.

Ook over dit kind, dat door velen als een achterblijver werd beschouwd, hoorde ik woorden van verbazing. Hij verhaalde van zijn werkzaamheden, van zijn bidden voor zijn onderwijzers en voor de leerlingen die hem hadden beleedigd; hij vertelde, wat troost hij vaak op zijn gebed had onder-vonden, enz. Hij deelde mede, hoe hij soms opgetogen was geweest over Gods liefde, en dat hij menigmaal had mogen proeven en smaken, dat de Heere goed is. Ook dit kind ging na lang lijden (aan kliertering) heen, maar het ging heen in het volle vertrouwen op des Heeren beloften. O, wat een zalig heengaan! Zóó vroeg in de heerlijkheid te mogen ingaan en daar volmaakt de Drie-ënigen God zonder zonden te mogen dienen! Mochten er maar veel kinderen gevonden worden, die de Heere vreezen. Wat zegen zou dat in menig huis kunnen zijn! Wat zou twist en verdeeldheid, die nu in vele huisge-zinnen heerscht tot smart en verdriet der

ouders, wijken, en wat zou het een ander leven geven in de catechisatiën, in de ge-meente! Wat zou er veel minder gelogen, kwaad gesproken en gelasterd worden, ook onder de kinderen. Er is nu zo vaak redenen om ons te bedroeven over kinderen van vrome ouders. Aldus schreef Ds. Bos van Aarlanderveen in "De Wekker" van 18 janu-ari 1895.

Dr.

v.L.

Een gebod met een belofte

7.

Jeremia was een groot profeet. Groot omdat de Heere dit had gedaan. Wat heeft hij niet gesproken. Hoe heeft hij niet gestaan onder het volk. Voor vorstenhuis en onderdanen. Hoe stelde hij zich niet op tegen de valse profeten. Tegenover zijn onmacht en onbe-kwaamheid stelde de Heere: "zie, Ik stel u heden tot een vaste stad en tot een ijzeren pilaar en tot koperen muren tegen het ganse land".

Dit woord is rijk vervuld. Maar nu! Wat komt er over Jeremia's lippen. Wat hij deed horen, doet huiveren. Doet opmerken: "hoe is dat mogelijk". Jeremia vervloekt zijn geboorte-dag. Over zijn lippen komt: "vervloekt zij de man die mijn vader geboodschapt heeft, zeg-gende: U is een jonge zoon geboren, verblij-dende hem grotelijks". Jeremia 20 : 15. In doffe moedeloosheid en uitzichtloosheid laat hij horen: "waarom ben ik geboren. Geboren om moeite en droefheid te zien"? Hoe is het mogelijk dat Jeremia zover is gekomen, kun-nen we vragen. Nu, zijn ondervindingen en bevindingen hebben hem zover gebracht.

In felle bewoordingen had hij het oordeel aangekondigd. Het oordeel over Jeruzalem. Gemotiveerd had hij gesproken. Het oordeel zou ook de tempel en de priesterschaar tref-fen en dat ging de priester en de hoofdop-ziener van de tempel Pashur te ver. Hij sloeg Jeremia. Hij liet hem met de voeten in het blok zetten en wierp hem in de gevangenis. Ongeveer hetzelfde lezen we in Handelingen 16. En van Paulus en Silas lezen we van bidden en Gode lofzingen. Maar van Jeremia niet. Althans nu niet. Er is een schrille tegen-stelling tussen vers 13 en 14 van Jeremia 20. In vers 13 staat: "zingt de Heere, prijst de Heere, want Hij heeft de ziel des nooddruft-igen uit de hand der boosdoeners verlost" en in vers 14 lezen we zijn vervloeking. Gro-ter tegenstelling is niet denkbaar.

Misschien doet u dit huiveren. Misschien merkt u op, waar zal het met mij nog komen? Op zich kunnen we blij zijn met dergelijke opmerkingen, want dan is er enige zelfken-nis en kennis van de duivel. Het altijd wel-verzekerde en jubelende christendom be-grijpt van Jeremia's uiting niets. Men zoekt naar een oplossing. Of men slaat gauw de bladzijde om met de opmerking: oud-testa-mentisch!

Wie ook koel en ongevoelig over zichzelf denkt met de opmerking 'een mens is een mens' en 'de mens blijft hier mens' komt ook niet onder de indruk van Jeremia's woorden. Maar waar moeten we nu met Jeremia's woorden heen? Ze allereerst laten staan in het verband waarin ze voorkomen en op ons laten inwerken wanneer ze uitgesproken zijn. Het was tijdens één van de felste aan-vallen van de Boze. De Boze had de hand in Pashurs daad en stortte zich toen bijzonder op Jeremia's leven. Wonden werden in zijn ziel geslagen. Een grote teleurstelling en troosteloosheid vervulden zijn gewonde ziel. Daarnaast gingen golven van moedeloosheid en uitzichtloosheid over hem heen. Hij kon niet meer tegen alles op. Hij kon niet langer tegen 'het leven' op. Stortte Elia in één vlak na de ontzaggelijke strijd op de Karmel met de woorden: "het is genoeg, neem nu, Heere, mijn ziel", de wankelende Jeremia vervloek-te zijn geboortedag. Deze houding, deze le-vensuiting strekte niet tot eer van de Heere. Juist het tegendeel. De Heere werd er door bedroefd. Christus moest ook hiervoor lijden. Ook voor deze zonde, want alles wat uit geloof niet is, is zonde, moest hij voldoen aan het kruis in het uur van Gods verlaten. Maar nu kan gevraagd worden: "waarom moest het zover komen"? Strijdt dit niet met het "opdat het u welga"? Hoe is het te

rijmen: "zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen; want ik ben met u, spreek de Heere om u te helpen", Jeremia 1 : 19.

In de Heere wordt geen onrecht gevonden, al denken we het soms. Hij houdt getrouw Zijn Woord. Wie dit gelooft, belijdt ootmoedig: "Heere, vergeef mijn verdenking van U. Wees mij genadig en help mij". Die hulp wordt verzekerd. In Zijn Woord heeft de Heere het vastgelegd. In de ingezonkenheid, temidden van alle tegenkating, in het al-leen-zijn wil de Heere gemaand worden op Zijn Woord. Het 'Heere help', het 'Heere sta op', het 'Heere red', mag gehoord worden. Want wie Hem aanroept in de nood, vindt Zijn gunst oneindig groot. Dat aanroepen in de nood ontbrak bij Jeremia. Vandaar zijn zinken en verwensingen. Maar het is daarbij niet gebleven. Het was niet zijn laatste. Gelijk als bij Elia ontfermde zich de Heere over hem. Jeremia heeft geen einde gemaakt aan zijn leven. Hij heeft zijn ambt niet in de steek gelaten. Hij is van zijn post niet wegge-vlucht. Hij kwam uit zijn diepte. Zijn ziel kwam tot rust. Bemoedigd en gesterkt kon hij verder. Ook kon hij belijden: "de Heere is mij verschenen van verre tijden! Ja, ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid". En laten we niet voorbijzien zijn belijden op de puinhopen van stad en tempel, toen het oordeel van God zich voltrok: "de Heere is mijn deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen". Zo maakte de Heere het! Zo goed is de Heere! Zo getrouw is de Heere! Ook vandaag. In de donkerste nachten.

'Mij in de kuil gezonken; mij heeft Hij hulp geschonken. Gered uit modderig slijk'. Het wordt gehoord: "Simon, Simon, ziet, de satan heeft ulieden zeer begeerd te ziften als de tarwe". Maar wat belijdt Christus verder: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude en gij, als gij eens bekeerd zult zijn zo versterk uw broeders". Daartoe is het ook met Jeremia gekomen. Tot bekering en ver-sterking. Zijn woorden, zijn eigen ontboe-zemingen getuigen ervan. En daarom ging het hem wel. Uit genade, naar Gods trouw.

*Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
wanneer mijn geest in mij bezweek,
en overstelpt was door d'ellend!*

Hebt Gij, o Heer', mijn pad gekend.

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo

53.

Voorzienigheid en zachtmoedigheid

De overdenking van de Godsregering ofte-wel de voorzienigheid is een krachtadig middel tegen toorn en ongeduld, aldus Cal-vijn. Wanneer de ware gelovige tegenspoed overkomt, dan zal hij terstond zijn geest tot God opheffen. Die tegenspoed gaat immers niet buiten de Heere om. Deze wetenschap leert ons geduld te oefenen.

Daarom kon Jozef zijn broeder verdragen die hem zo trouweloos behandelde. Hij richtte zijn hart op de Héere. Hij vergat het onrecht en neigde zich tot zachtmoedigheid en toe-gevendheid. Ja hij kon zelfs zijn broeders troosten vanuit het levende geloof in de voorzienigheid Gods. Vandaar dat hij de woorden sprak: Góð heeft mij voor uw aan-gezicht heengezonden om u een overblijfsel te stellen op de aarde en om u bij het leven te behouden door een grote verlossing, Gen. 45 : 7.

En in Gen. 50 : 20 belijdt hij nog duidelijker dit wonder van de voorzienigheid: Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht, maar Góð heeft dat ten goede gedacht.

Dezelfde zachtmoedigheid treffen we ook aan bij Job in zijn diepste lijden. Wij lezen in Job 1 : 17 dat de Chaldeeën een aanval deden op zijn jongens. Het zou niet onmogelijk ge-weest zijn dat Job wraak genomen had. Maar wat zegt hij?: De HEERE heeft gegeven en de HEERE heeft genomen. De Naam des HEEREN zij geloofd.

En tenslotte David. Hoe gemakkelijk had hij zijn manschappen niet kunnen bevelen met een vloekende Simeï, die de koning met stenen bekogelde, af te rekenen.

Maar hij beseft dat het vloeken van Simeï niet buiten de voorzienigheid Gods om gaat.

Hij neemt dus geen wraak maar kalmeert zijn officieren en zegt: Laat hem vloeken; want de HEERE toch heeft tot hem gezegd: Vloek David; wie zou dan zeggen: Waarom hebt gij also gedaan?

Medicijn tegen beledigingen

Hoe nuttig is de rustige overdenking van de voorzienigheid Gods: "De hoofdzaak komt hierop neer, dat wij, wanneer we onrechtvaardig door mensen gekwetst zijn, hun slechtheid laten voor wat ze is (want zij zou niet anders doen dan onze smart heviger maken en ons gemoed prikkelen tot wraak) en bedenken om op te klimmen tot God en te leren voor zeker aan te nemen, dat door Zijn rechtvaardige beschikking toegelaten en toegelaten is, al hetgeen de vijand misdadig jegens ons bedreven heeft".

Heel verstandig merkt de apostel Paulus op dat wij de strijd niet hebben met vlees en bloed maar met een geestelijke vijand, de duivel, opdat wij ons ten strijde zouden bereiden. "Maar dat is een zeer nuttige vermaning tot het doen bedaren van alle driften des toorns, dat God zowel de duivel als alle bozen wapent tot de strijd en zit als een kamprechter om onze lijdzaamheid te oefenen".

Institutie I, XVII, 8.
L.W. v.d. Meij V.D.M.

Het is wèl

4.

De gronden voor onderwerping (1)

We gaan nu aanwijzen wat de gronden voor deze onderwerping zijn of waardoor het komt, dat de gelovige van alles wat God doet zegt: "Het is wèl".

1. De soevereiniteit van God is een grond voor deze onderwerping. God heeft daarover een absolute macht en recht van heerschappij over al Zijn schepselen om te beschikken en te beslissen zoals het Hem behaagt. Hij heeft het recht om met het Zijne te doen wat Hij wil. Daarin berustte Aäron toen vuur van de hemel zijn twee zonen verteerde: "Aäron zweeg stil", Lev. 10 : 3. En toen aan Eli dat ontzettende vonnis over hem en zijn gezin was bekend gemaakt, zeide hij: "Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen". Dit gaf David verlichting toen hij verdreven was van Gods heiligdom en Zijn troon door zijn goddeloze zoon wederrechtelijk in bezit was genomen: "Zie, hier ben ik, Hij doe zoals het in Zijn ogen goed is", 2 Sam. 15 : 26. In deze gevallen werd de beproeving niet alleen verdragen, maar ook aanvaard, zoals er staat in Lev. 26 : 41: "Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jacob", dat is gewillig gedragen, van harte verheugd, zoals Ainsworth het weergeeft. O, het is een aangename beslissing, wanneer onze beproevingen geheel worden aanvaard, wanneer Gods kastijdende hand wordt gezien als liefde, wanneer zowel medicijn als voedsel onze dankbaarheid opwekken. Ik zeg niet, dat Gods soevereiniteit alleen in onze klaarste beschouwingen ervan op zichzelf onze zielen daartoe zullen brengen, maar dit zeg ik, dat soevereiniteit onderwerping werkt.

Hoe durf ik te morren, wanneer God een deel van mijn vermogen wegneemt, als Hij recht op alles heeft? Mijn kinderen, mijn vrienden, mijn vermogen worden allen aan mij geleend. God geeft ons niets om te houden buiten Zijn Christus. En we kunnen niet altijd ons houvast aan Hem bezien. Waarom zou ik me verzetten? Waarom murmureren? Waarom tegenspreken? Geeft Hij iemand rekenschap van Zijn daden? Is het betamelijk Hem wegens Zijn absolute heerschappij over al Zijn discipelen voor de rechtbank van de mens te dagen? Of is het in mijn macht om de bedoelingen van Zijn hart te veranderen door al mijn oogmerken, redeneringen en bezwaren? Heere, ik zal me niet langer bezig houden met hoe's en waarom's en maar's. Gij hebt het gedaan. Ik rust daarin dat het goed blijkt in Uw ogen. Dat is voldoende reden. Zo heeft God het gelaten en ik durf niet aan te voeren: "Maar, HEERE, ik zou het graag anders hebben gewild".

Mijn vrienden! U brengt een akte van beschuldiging in tegen God en Zijn voorzienigheid. Dit bezwaart u, iets anders is niet recht voor u, een derde zaak vindt u te hard om er u aan te onderwerpen. Een vraag: waar is er iemand die een beproeving heeft gehad als Aäron, Eli, David? Maar het geneesmiddel was nabij en dat was een beproefd middel: "Het is de HEERE, laat Hem doen wat goed is in Zijn ogen". Dit faalt nooit, wanneer het goed wordt aangewend; wanneer het werkelijk wordt ingenomen zal het u goed doen. Maar het is niet genoeg te kijken naar de beker en dan uw hoofd af te wenden, of het in te nemen zoals kinderen met medicijnen doen, met gesloten ogen. Neen, neen, hoe meer u de moeilijkheden overweegt, des te beter is het. Hoe zuiverder het geloof in alles Gods soevereiniteit ziet, des te sterker zijn de werkingen ervan: "Het is de HEERE" en Eli heeft niets meer te zeggen. Laat God mijn deel kiezen dan ben ik er zeker van dat het goed zal zijn en tenslotte zeer aangenaam, ook wanneer Hij handelt als Soeverein. Hij vergeet Zijn verhouding als een Vader niet. In Zijn handen zijn we veilig. Het geloof handelt hier met zeer veel wijsheid, want het is de hoogste wijsheid alles aan Hem over te laten, Die wat nuttig voor ons is werkt, verordent, bestuurt, tot Zijn eigen verheerlijking en ons geestelijk welzijn. Dit is één reden of grond voor deze onderwerping.

2. Het recht en de gerechtigheid Gods zijn een andere grond voor onderwerping. "Zekerlijk heeft hij tot God gezegd: Ik heb Uw straf verdragen, ik zal het niet verderven", Job 34 : 31. Als de zonde zwaar drukt zullen alle beproevingen spoedig licht blijken. En de teergevoelige Christen is voor diep graven in zijn eigen hart, want de meer geestelijk zonden, die het vijandigste staan tegenover God, zijn het meest verscholen en verborgen. Bijoormerken in plichtsbetrachting, hoogmoed, eigen roem, vleselijk zelfvertrouwen, geesteloze gezindheid, levenloze gestalten, natuurlijke liefde en hoop en verwachtingen: waar is de mens die geheel vrij van deze dingen is? En ook wanneer er harde slagen komen, waar moet ik dan de Christen zoeken, die er geduldig en onderworpen onder is? Die, al kookt hij niet van woede onder de roede, toch niet in is om de gedachten van binnen te ordenen, alsof God harde middelen met hem gebruikt? O, houd u meer bezig met de natuur en volmaakt-heden van God, houd u meer bezig met Zijn heilige wet, houd u meer bezig met uw schepsel-zijn en meer met uw natuurlijke schuld en verdorvenheid, of anders zal nooit onderwerping door u beoefend worden, hoe noodzakelijk deze ook is.

Wanneer een Christen in een rechte gestalte is stemt zijn hart in met de woorden van Ezra: "En na alles wat over ons gekomen is om onze boze werken en om onze grote schuld, hebt Gij ons minder gestraft dan onze ongerechtigheden verdienen", Ezra 9 : 13. De beste-weg is om onze verdiensten aangedaan te worden wegens onze zonden. Zelden komt er een beproeving of een weinig onderzoek van het hart zal duidelijk maken wat de oorzaak is. Maar waar er hier geen speciale zonde is, waarom God bezoekt, is het niet genoeg om u te verzoenen met de slag dat u zo hoogmoedig, zo onheilig is, dat uw hart zo vaak van God afwijkt? Dat gij zo ver van Hem zijt, zo ongelijkvormig aan Hem, zo vol van etterbuilen, waarvan gij niet geheel en al zijt gereinigd? Wanneer uw hart eens aangedaan wordt over deze dingen, wanneer God spreekt, zoals Zophar het heeft in Job 11 : 5, 6, wanneer Hij u bekendmaakt de verborgenheden der wijsheid, dat zij dubbel zijn ten opzichte van wat is, wat schijnt te zijn, zult u verstand en kennis hiervan gevoeld hebben, dat God minder van u eist dan uw ongerechtigheid verdient. Rechte gedachten van het recht en de gerechtigheid van God is een ander argument voor onderwerping.

3. De wijsheid van God, die aangewend wordt in alles wat de Christen overkomt, is een verdere grond voor onderwerping. De heilige Job nam er zijn toevlucht toe: "Hij is wijs van hart en sterk van kracht; wie heeft zich tegen Hem verhard en vrede gehad?",

Job 9 : 4. De uitdrukking, zegt Caryl, houdt in, "dat Hij oneindige wijsheid bezit. Van Hem is niet alleen wijsheid van tong; of sommige flikkeringen van verstand, maar een diepe, volmaakte, gewortelde wijsheid. Hij is de alleen wijze God. Van eeuwigheid zag Hij wat wij in de tijd zouden nodig hebben en onze behoeften waren al vol wijsheid geregeld, vastgesteld en afgewogen in het eeuwig durende verbond. En daarom kan niets verkeerd zijn wat we in de tijd ontmoeten. Het is alles de weg tot de rust."

De weg gaat door doornen en distelen en kruizen en bespottingen. De wijsheid van God heeft het zo bepaald ten goede. Er is geen andere weg tot de heerlijkheid te vinden. Wat van ouds van Israël werd gezegd is nu waar voor ons: "En Hij leidde hen op een rechte weg, om te gaan tot een stad tef woning", Psalm 107 : 7. We weten, dat dit niet de kortste noch de meest effen weg was, maar het was de rechte weg. Het was de weg die Gods wijsheid had bepaald als de beste in overeenstemming met hun hardnekkige natuur en de oogmerken van Zijn eigen verheerlijking. Helaas, tot we dit gaan zien, zullen we nooit van harte de woorden van mijn tekst naspreken. Als we Gods wijsheid in onze beproevingen niet zien, zullen we nooit helemaal gebracht worden tot onderwerping eraan.

Bekijk ze opnieuw: zie, onderzoek; mogelijk is u aan sommige omstandigheden voorbij gegaan, met te weinig aandacht ervoor. Wat ook uw last moge zijn, zij is gepast voor uw rug, zij is de juiste beproeving van uw geloof. "Bij deze dingen", zegt Hizkia, "leeft men en in dit alles is het leven van mijn geest", Jes. 38 : 16. Elke bijzondere omstandigheid in uw beproevingen heeft haar waarde en maakt dat zij het meest tot uw voordeel is.

Mogelijk hebt u een onverschrokken geest. God acht het gepast uw hart te breken door berispingen, u te treffen met de zweep van de tong, of misschien, dat uw crediet afneemt, uw reputatie achteruit gaat, of anders mogelijk, dat erge pijn u neerwerpt op uw bed, totdat u ziet dat niemand voornamer was dan juist uzelf. Dat was de juiste beproeving die u nodig had, want daardoor is het doel waarvoor zij was gezonden bereikt.

Of mogelijk zijt gij teder van geest. Uw hart is geheel opgegaan in de tijdelijke dingen. Hier hebt gij u gevestigd, vastgehecht en niets kan er u van aftrekken. Welnu, God wil met u handelen, om uw liefde voor het tijdelijke en de genieting ervan te doden. Met één slag is al uw bezit weggenomen. Hij scheurt het schepsel van u: man, vrouw, kinderen, vrienden. God neemt hen weg om uw hart nader tot Hemzelf te brengen.

Of misschien hebt u een ijverige, vooruitstrevende aard, maar zoals uw vooruitgang was, zo was ook uw val. God ontrafelt al uw ontwerpen, breekt al uw plannen af, brengt u tot armoede. En in uw geval is dat een gezegende vooruitgang. Het is het beste voor u. U kon het niet verdragen om rijk te zijn, om zacht te worden behandeld, om toegegeven te worden.

Verder, anderen zijn er die dwaas zijn, ruw, die niemand achten. De wereld trekt, het bezit dat zij hebben, vrouw, kinderen, landerijen enz., alles is van hen en zij hebben zo'n ongelukkige aard, dat zij helemaal niet meer denken aan wat zij verdienen. Maar oneindige

Wijsheid heeft ook voor hen voorzien. God wil hun hoge verwachtingen neerhalen. Zij zullen worden bezocht in het tijdelijke. Hun zorgen zullen uitgroeien van de wortel in de vrucht, waarvan zij het hadden verwacht. Geen slag is zo zwaar, geen roede zo smartelijk als deze. Mozes had zijn Zippora, Abigaël een Nabal, David een Absalom, Amnon, Adonia. Het is beter kinderen naar het graf te brengen dan hen groot te brengen voor de hel. De gedachte wondt, wanneer zij in het hart opkomt. Toch is hier in dit alles wijsheid, omdat geen ander medicijn voor dit geval doeltreffend is. Geen andere beproeving zal u zoveel goed doen, omdat God deze aanwendt.

En dan, wat betreft de tijd van een beproeving, Gods wijsheid komt daarin uit. Toen u begon vermoeid van Hem te worden, harteeloos in uw plichtsbetrachting, hoogmoedig op uw geld, of gekweld door een slechte gang

van zaken, toen was het de tijd, dat de hand van God opgeheven werd. Hij kon het niet langer verdragen.

En is er ook geen wijsheid te zien in het leven van tegenheden, die voor u het goede werken? Wat nu uw last is, zou uw ondergang hebben kunnen zijn. "Uit de mond van de eter kwam voedsel voort." Jozefs schijnbare dood was de weg om zijn vader en zijn hele familie in het leven te houden. Onze zwaarste kruizen worden vaak de weg gemaakt tot onze zoetste vertroosting.

Een gelovige kan niet altijd zo redeneren, maar vindt het moeilijk om te geloven dat het zo is, wanneer de beproeving op hem is, maar hij vindt hierin rust: Uw weg was in de zee en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend", Psalm 77 : 20. O, zegt de Christen, mijn God is hier, de beschikking is niet zo donker, of ik zie God erin. Hij werkt in de diepte, ik kan Hem niet nagaan, maar volgen wil ik Hem. Het is mijn plicht en mijn vermaak me aan Hem te onderwerpen. Ik kan niet in de zee waden, ze is mij te diep, maar God kan hier wandelen. De overwegingen van Zijn bedelingen met mij zie ik niet, maar wij worden geleid door oneindige Wijsheid. Ik mag in Hem geloven, op Hem vertrouwen, hoewel ik Hem niet kan zien. Hij kent Zijn eigen weg, laat dat voldoende zijn. "Waarom buigt gij u neder, o mijn ziel?" Zwijs, spreek niet meer. God, een God van raad en wijsheid, heeft u bij de hand en wil dat u niet omkomt. "Gij leidet Uw volk als een kudde door de hand van Mozes en Aäron", Psalm 77 : 21. Gods oneindige Wijsheid is een grond voor onderwerping aan de donkerste voetstappen van Zijn voorzienigheid.

4. De liefde en de genade van God is een verdere grond voor onderwerping. Deze liggen altijd op de bodem van de zwaarste beproevingen en wanneer de gelovige dat ziet, zegt hij van alles wat God doet: "Het is wel gedaan". Wanneer Hij kastijdt ondersteunt Hij en Hij loutert wanneer Hij beproeft. "Hij kent de weg die bij mij is. Hij beproeve mij; als goud zal ik uitkomen", Job 23 : 10. Goud verliest in de oven niets dan zijn schuim. Het wordt in het vuur niet verteerd, maar alleen zuiverder gemaakt. Er is een sparende gerechtigheid en een straffende genade. Zo zegt God van de goddeloze: "Zo zal ik Mijn grimmigheid op u doen rusten en Mijn ijver zal van u afwijken en Ik zal stil zijn en niet meer toornig wezen", Ezech. 16 : 42. Dat is genoeg om iemand bij het horen hiervan te doen beven. Wanneer God niet meer bestraft zal Hij spoedig gaan vernietigen. Hier is Zijn sparende gerechtigheid. Voor de godvrezende is er ook een straffende genade: "Maar als wij geoordeeld worden, zo worden wij van de Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden", 1 Cor. 11 : 32.

Er is een zegen verborgen in de moeilijkste dingen: Het is beter nu te worden gestraft dan voor eeuwig verloren te gaan. Er is liefde in het gebruiken van de roede om de ondergang van een kind te voorkomen. "Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over ulieden bezoeken", Amos 3 : 2. Boven alle anderen, zegt God, wil Ik zien op u en het is nederbuigende liefde in Hem om zo te straffen. Waarom zou Hij ons niet overgeven? Hij kon zeggen, zoals in Jesaja 1 : 5: "Waarom zoudt gij meer geslagen worden? Gij zoudt de afval des te meer maken", maar Zijn liefde en genade houden niet op.

Oud Vossemeer en Tholen

Op het eiland Tholen hebben we twee kleine gemeenten, die indertijd met ds. W. Baaij overgekomen zijn naar de Chr. Geref. kerken. Dat is al vele jaren geleden. Daarna hebben er verschillende predikanten gestaan. Meer dan eens zijn we er beroepen. Het was goed daar te zijn. Vele jaren zijn de gemeenten al vacant. Het beroepingswerk heeft lange tijd gerust omdat het moeilijk was in financieel opzicht. De beide gemeenten hebben echter enkele jaren geleden bekeken of het toch niet mogelijk was om weer te gaan beroepen. Het belang van een eigen herder en leraar werd ingezien. Daarom zijn er al

weer enkele beroepen uitgebracht, maar zonder het begeerde resultaat. Laatstelijk werd ds. A.G. Boogaard te Bussum beroepen. Deze nam het beroep naar Oud Vossemeer in combinatie met Tholen met vrijmoedigheid aan. De scriba van Oud Vossemeer belde me op. Hij zou het zeer op prijs stellen wanneer van dit feit dat voor beide gemeenten van grote betekenis moet worden geacht melding werd gemaakt in ons blad. Ik gaf hem gelegenheid om dat in eigen bewoording te doen. De scriba, br. Th. Aarnoudse, schreef me daarop het volgende:

Langs deze weg doe ik u ons verzoek toekomen om in het blad Bewaar het Pand op te nemen het voor onze gemeenten verblijvende bericht, dat Ds. A.G. Boogaard het beroep naar Oud-Vossemeer i.c.m. Tholen met vrijmoedigheid mocht aannemen. Wij zijn verwonderd en verblijd. De Heere alleen zij de eer en dank, dat Hij in dezen ons nog gedachtig wil zijn. Dat Ds. Boogaard voor ons en de beide gemeenten tot zegen mag zijn is onze wens en bede. Hij schenke ook de Ds. persoonlijk met zijn gezin Zijn zegen en een goede ingang in de gemeenten. Ds., in welke vorm u dit doorgeeft in Bewaar het Pand laten wij graag aan u over.

Tot zover br. Aarnoudse. We menen te mogen aannemen dat we op bovenstaande wijze aan zijn verzoek en dat van de beide gemeenten hebben voldaan. We deden het van harte en sluiten ons graag bij de goede wensen van de scriba van Oud Vossemeer aan.

B.

Honderdjarige

Gedenkwaardig

Honderdjarige

Mevrouw G. Pul-van de Pol (foto) van de Korpersteeg 23 te Ermelo vierde donderdag haar honderdste verjaardag. Namens het gemeentebestuur kwam locoburgemeester D. Brons haar feliciteren. Ook van de zijde van het koninklijk huis is een felicitatie binnengekomen. Mevrouw Pul is geboren in Ermelo. Op 13 januari 1913 trouwde zij met J. Pul (overleden in 1977). Uit dit huwelijk zijn tien kinderen geboren, die allen nog in leven zijn. Mevrouw Pul heeft 56 klein- en 130 achterkleinkinderen. Op de foto zijn haar eerste twee achter-achterkleinkinderen te zien. De 100-jarige woont nog steeds op zichzelf. Zij geniet nog een redelijk goede gezondheid. Wel wordt zij geregeld door haar kinderen verzorgd. Voorzover mevrouw Pul zich weet te herinneren is het in haar familie nog niet voorgekomen dat iemand de leeftijd van 100 jaar mocht bereiken.

Br. Beukers vestigde onze aandacht op bovenstaand bericht, dat onder de kop *Gedenkwaardig* te lezen was in het Reformatorisch Dagblad van 19 maart j.l. Het was hem bekend dat op het woonadres van deze honderdjarige ons blad wordt bezorgd. Bij informatie bleek ons dat zij een lezeres

van het eerste uur is. Nu is ze niet meer in staat het blad te lezen, maar ze heeft er nog wel belangstelling voor. Een schoondochter vertelde me, dat haar ogen en oren slecht zijn, maar dat ze nog helder van verstand is. We willen op deze wijze onze belangstelling tonen en alsnog onze gelukwensen aan de honderdjarige aanbieden. De Heere moge haar in de avond van haar leven zo gedenken, dat het ten tijde van de avond licht is. Dat geeft uitzicht op de eeuwige dag.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 51

"Ook schudde ik mijn boezem uit, en zeide: Alzo schudde God uit alle man, die dit woord niet zal bevestigen, uit zijn huis en uit zijn arbeid, en hij zij alzo uitgeschud en ledig. En de ganse gemeente zei: Amen! En zij prezen de HEERE, en het volk deed naar dit woord."

Neh. 5 : 13.

Beste jongelui!

De woorden die door Nehemia gesproken waren, waren zonder meer duidelijk. Het volk had goed begrepen wat hij bedoelde. Zij beloofden het ook te doen, wat hij hen had voorgesteld. Het werd zelfs met een eed bevestigd.

Je zou zo zeggen: Wat moest er nu nog meer gebeuren?

Nehemia heeft er nog een demonstratie bij gegeven. Jullie weten allemaal wel wat een demonstratie is. Wanneer iemand een nieuwe stofzuiger wil verkopen, zal hij graag dat apparaat demonstreren, laten zien hoe het werkt. De eventuele koper kan zich dan met zijn eigen ogen overtuigen wat hij aan die stofzuiger heeft, wanneer hij hem eventueel zou kopen. Zo iets zien we ook gebeuren in onze tekst. Nehemia schudde zijn boezem uit en zeide: Alzo schudde God uit alle man, die dit woord niet zal bevestigen, uit zijn huis en uit zijn arbeid, en hij zij alzo uitgeschud en ledig.

Ik kan mij voorstellen dat dit gebeuren niet voor iedereen dadelijk duidelijk zal zijn. We moeten hier wel in acht nemen de kleding die men in die tijd droeg. Nehemia had een mantel om, een opper- of overkleed. In het midden daarvan zat een riem of gordel, strak om de lenden. Zodoende vormde het boven-deel van dat kleed een soort vergaderplaats, dat dezelfde functie verrichtte als bij ons de binnenzak van een jas. Je kunt je handen schoon laten zien, terwijl er in die binnenzak heel wat aanwezig is, wat er eigenlijk niet in hoort. Daar kan zich natuurlijk ook veel in bevinden; wat er op een eerlijke manier in is terecht gekomen. Als Nehemia zijn boezem uitschudt, schudt hij dus eigenlijk zijn zaken uit. Hij keert ze eigenlijk om, binnenste buiten. Iedereen kon zien, dat hij zich niet had schuldig gemaakt aan datgene wat in strijd is met het achtste gebod: Gij zult niet stelen.

Dat is één kant van de zaak. Doch er zit ook nog een andere kant aan. Hij zegt het zelf heel duidelijk. Een ieder die zijn belofte niet na zou komen, die zou door God gestraft worden. Hij zou zelf leeggeschud worden. Met andere woorden: Alles wat hij bezat, zonder dat het op een eerlijke manier in zijn bezit was gekomen, zou hem door God ontnomen worden. Hij zou door God als 't ware in het openbaar uitgeschud worden, hij zou door God in het openbaar ten toon gesteld worden. Het binnenste zou naar buiten gekeerd worden. Zijn huis, zijn arbeid, alles zou hem ontnomen worden. Hij zou alzo uitgeschud en ledig gemaakt worden, dat hij als 't ware kaal aan de dijk zou komen te staan. Een duidelijker bewijs van Gods ongenoegen kon moeilijk worden gegeven.

Ik geloof dat in deze demonstratieve handeling voor ons ook wel lering zit. Want we kunnen aan een ander wel schone handen laten zien, doen alsof er niets aan de hand is. Doch de vraag blijft wat we in onze boezem, in ons binnenste meevoeren. Dat zijn dan niet alleen oneerlijk verkregen bezittingen, maar ook alle andere dingen die in strijd zijn met één van Gods geboden. We moeten met alles

wat we hebben, eerlijk voor de dag kunnen komen. Wat tegen onze naaste misdreven is, moet aan God en ook aan hem worden beleden. En wat tegen God alleen bedreven is, moet tegen God alleen worden beleden. De Heere wil dat we ons ganse hart Hem laten zien. Beproof vrij van omhoog, Mijn hart dat voor Uw oog, Alwetende steeds open lag. Doorzoek mij, toets mijn gangen; Doorgrond als mijn verlangen en stel mijn oogmerk in de dag. En als ons geweten ons aanklaagt, belijdt het de Heere. Dat wil de Heere. En wie zijn zonden belijdt en laat, die zal vergiffenis ontvangen.

Wie het niet doet, zijn zakken dicht houdt, zijn hart gesloten houdt, God ziet het evenwel, en zal op zijn tijd de zodanigen in het openbaar ten toon stellen, als zij geheel zullen worden uitgeschud. Dan komt alles voor de dag. Als men dan gans ledig bevonden zal worden in dat grote oordeel, zal men zich zoeken te verbergen, doch het zal niet mogelijk zijn. Men zal dan in het openbaar veroordeeld worden, en gans ledig worden weggezonden naar de eeuwige rampzaligheid.

Ik kan mij voorstellen dat, wie bij Geesteslicht in zijn boezem heeft leren kijken, hem de schrik om het hart slaat. Want wie kan zeggen, rein van overtreding te zijn? Daar is er maar Eén geweest, Die dat gekund heeft, en Die was meer dan Nehemia, dat was de Heere Jezus Christus. En Die is geheel uitgeschud geworden. Hij hing gans naakt aan het kruis. Hij werd in het openbaar ten toon gesteld, tussen twee moordenaars in, als ware Hij de grootste. Hij heeft al het oordeel gedragen, opdat degenen die het zouden moeten dragen, het oordeel zouden kunnen ontgaan, door het geloof in de Zoon. Dat is dan niet verdiend. Doch dat is enkel en alleen uit genade. Daar krijgt men dan de zakken vol van. Daar wordt de boezem eerlijk mee gevuld. Daar loopt dan het hart van over. Beleefd is dan:

'k Beken, o HEER' aan U oprecht mijn zonden,

'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden.

Maar ik beleed na ernstig overleg,

Mijn boze daân, Gij naamt die gunstig weg.....

Men wordt dan niet uitgekleeft, maar aangekleeft. Men krijgt dan een lang wit kleed, een feestkleed, om daarin eeuwig te wandelen voor het aangezicht van God. Zo rein, zo vlekkeloos, zo volkomen, als had men nooit gezondigd. Hebben jullie daar ook uitzicht op? Het lijkt mij wel de moeite waard om daarover na te denken. De geschiedenis van Nehemia kan ons heel wat leren.

En de ganse menigte zeide: Amen! Dat wil zeggen: Men was het roerend met hem eens. Niemand had nog behoefte om één woord tegen te spreken. Men aanvaardde, als men het woord van Nehemia niet na zou komen, het oordeel dat dan over hen zou komen. Men was het dus niet alleen met Nehemia eens, doch men was het ook met God eens. Het is geen kleine zaak om het eens met God te zijn, niet alleen als Hij met beloften ons tegentreedt, maar ook als Hij dat met Zijn straffen doet. Dan zal men niet licht de zonden bedrijven. Dan zal men in de vreze des Heeren zoeken te wandelen.

En zij prezen de HEERE. Wie het met de HEERE eens is, kan niet anders doen dan de Heere prijzen. Men zal het dan doen, door te zeggen dat Hij recht is in al Zijn wegen werk, en dat Zijn goedheid in het gans heelal geen perk kent. Want men gaat het dan als een bewijs van Gods goedheid zien, dat Hij Zijn volk nog niet aan hun lot overlaat, maar dat Hij hen nog laat waarschuwen, waardoor zij weerhouden worden om voort te gaan op de ingeslagen weg, die uit loopt op het eeuwige verderf.

Hebben jullie zo ook wel eens de HEERE geprezen? Want niemand die dit leest, kan zeggen, dat hij niet gewaarschuwd is. En dat gebeurt niet alleen bij dezen. Want het is al zo menigmaal gebeurd. De bijbel staat vol met oproepen tot bekering, en met waarschuwingen voor het bewandelen van eigen gekozen wegen, om zijn schreden te zetten op des HEEREN wegen. Dat is om te wandelen in Zijn geboden, die heilig zijn en goed.

Niet om daar wat mede te verdienen, doch omdat de Heere het zo waardig is.

En zij prezen de HEERE. Er staat niet dat zij Nehemia prezen. Dat komt helaas ook voor. Niet zelden worden mensen geprezen. Laat ik maar zeggen: dominees. Doch als men mensen de eer geeft, wordt God onteert. Want Hij zegt: Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, noch Mijn lof aan de gesneden beelden. God is jaloers op Zijn eer. Vrienden, onthoudt dat altijd.

En zij prezen de HEERE. Dit zullen zij wel gedaan hebben vanwege het feit dat Hij hen in Nehemia zulk een getrouwe dienstknecht had gegeven, die hen eerlijk had behandeld. Ik geloof dat zo iets een dankzegging waard is. Als je mag verkeren onder de zuivere bediening van het woord van God, dank er dan God voor. En leg de woorden die uit zijn mond komen, wat deze HEEREN woorden zijn, dan niet naast je neer.

Dat deed het volk op de muur ook niet. Want, het volk deed naar dit woord. Op doen komt het aan. Toen en ook nu. Wat heeft Jezus ook weer gezegd?

"Een iegelijk dan, die deze Mijne woorden hoort en dezelve doet, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots gebouwd heeft; en er is slagregen nedergevalen en de waterstromen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelfde huis aangevallen; en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond. En een iegelijk, die deze Mijne woorden hoort en niet doet, die zal bij een dwaze man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft; en de slagregen is nedergevalen en de waterstromen zijn gekomen en de winden hebben gewaaid en zijn tegen het huis aangeslagen; en het is gevallen, en zijn val was groot". Matth. 7 : 24-27.

Toon uw geloof uit uwe werken. Want een geloof zonder de werken, is een dood geloof. Ik dacht dat dit wel duidelijke taal was.

Nu nog even wat anders

Jullie weten natuurlijk dat het zaterdag 9 april weer ontmoetingsdag is te Sliedrecht. Die plaats is de meeste van onze lezers wel bekend. Als je er nog nooit geweest bent, moet je er beslist eens naar toe gaan. Een ontmoetingsdag van vrienden van Bewaar het Pand, is een belevenis apart. Je zult er vast geen spijt van hebben. God geve ons in Zijn gunst, met elkander een goede dag. Tot ziens D.V.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Petrus Dathenus door Dr. Th. Ruys jr.
Uitgeverij den Hertog b.v. - Houten

Het was op 17 maart j.l. 400 jaar geleden, dat de bekende ds. Petrus Dathenus overleed. Ter gelegenheid hiervan heeft Den Hertog het proefschrift van dr. Ruys opnieuw uitgegeven. Het is nu voorzien van een woord vooraf door dr. W. van 't Spijker. Daarin zegt prof. Van 't Spijker over Dathenus o.a.:

"Zijn naam is onlosmakelijk verbonden aan de instituering van de Gereformeerde Kerk in Nederland. Aan hem dankt zij haar psalmboek, dat enkele eeuwen gebruikt werd, ofschoon er van meetaf kritiek op werd uitgeoefend. Door zijn bemiddeling werd de Heidelbergse Catechismus het leerboek dat het Nederlandse Gereformeerde protestantisme heeft gestempeld met een typisch vrome dogmatische inslag. Door zijn toedoen kwam er ook eenheid in de liturgische gebruiken van de jonge kerk, die onder zijn leiding op verscheidene synoden naar vastere structuur zocht. Zijn bezieling was het vooral die een diepe indruk maakte; zijn rusteloze ijver voor de zaak van Gods koninkrijk, die anderen inspireerde; zijn vastbeslotenheid, die hem hier voor niemand deed wijken en die daarom ook menigeen moed en vertrouwen gaf. Twee namen waren enkele jaren aaneen op veler lippen in de kritieke tijden van de opstand tegen Spanje. De eer-

ste was die van Willem van Oranje, de Vader des vaderlands genoemd. De andere was die van Petrus Dathenus, die tijden lang de geestelijke raadsman was van de Prins, zijn vertrouwensman omdat hij ook de ziel van het volk kende en vertegenwoordigde. Het is de tragiek van de geschiedenis dat op een van de meest belangrijke ogenblikken uit de geschiedenis twee karakters met elkaar in botsing kwamen, of beter twee zienswijzen omtrent de verhouding van religie en politiek in confrontatie met elkaar geraakten. En dat niet alleen. Twee beschouwingswijzen lieten zich niet verzoenen, omdat twee mensen niet meer de weg wisten te gaan, die hen tot elkander had kunnen leiden. De eerste, Prins Willem werd door moordenaarshand gedood in 1584. De tweede zag na vernederende gevangenschap in datzelfde jaar zijn taak als geëindigd. Hij trok zich terug vóór van het terrein van zijn levenswerk en beleefde enkele zeer moeilijke en duistere jaren, totdat hij, goeddeels onbekend in Elbing, maar niet vergeten in Nederland, stierf."

Prof. Van 't Spijker laat duidelijk uitkomen, welke grote waarde dit proefschrift heeft. Er was in de dagen toen het verscheen al grote waardering voor. Zelfs in de Tweede Kamer der Staten Generaal beriep ds. G.H. Kersten zich bij een gelegenheid op de dissertatie van dr. Ruys. Deze was het zelf met de conclusie die ds. Kersten uit zijn proefschrift trok niet eens. Dit verhinderde ds. Kersten niet om het volledige fondsrestant van dit boek op te kopen, om exemplaren te kunnen uitdelen aan ieder die voor politiek en geschiedenis belangstelling heeft" (M. Golverdingen, Ds. G.H. Kersten, Amersfoort 1971, blz. 73).

Het boek was ook antiquarisch slechts moeilijk te verkrijgen. Daarom acht prof. Van 't Spijker een herdruk zeer toe te juichen voor allen die "belangstelling hebben voor politiek en geschiedenis".

Hij geeft te dienste van de gebruiker van het boek nog een beperkte keuze uit de literatuur, die voor een verdere bestudering van belang kan zijn.

Het proefschrift zelf begint met de vermelding van bronnen en literatuur, die 8 blz. beslaat.

Daarop volgt een inleiding, waarin dr. Ruys o.a. het volgende zegt:

"Een man als Dathenus mag dan ook aanspraak maken op de dankbaarheid en piëteit van allen, die uit de beginselen der Reformatie leven en de Calvinistische levensbeschouwing zijn toegedaan. Dat daarom voor zijn gebreken het oog niet behoeft te worden gesloten, spreekt vanzelf. Maar bij de waardering van zijn persoon en arbeid zullen we wel steeds hebben te bedenken, dat de tijd waarin Dathenus leefde een geheel andere was dan de onze en dat dus ook zijn gehele optreden alleen bij het licht der 16e eeuw mag worden bezien.

Bij de hier volgende behandeling van Dathenus's leven en geschriften, heb ik dan ook zooveel mogelijk deze gedragslijn trachten te volgen en een poging gewaagd, Dathenus te plaatsen in de lijst der historie. En voorts heb ik mij bij mijn arbeid ten doel gesteld om al hetgeen sedert de laatste biografie van Dathenus over hem geschreven is en in verschillende kerkhistorische geschriften en periodieken verspreid lag, bijeen te brengen en tot één geheel te verwerken."

Het eerste deel van het proefschrift gaat over het leven van Petrus Dathenus. Het is verdeeld in 11 hoofdstukken. Het tweede deel handelt over de geschriften van Petrus Dathenus, met 4 hoofdstukken en een besluit. Daarna volgen een aanhangsel en bijlagen. Het ligt in onze bedoeling binnenkort enkele artikelen te wijden aan Dathenus. Daarbij hebben we gelegenheid om op dit belangrijke boek terug te komen.

We hoeven niet te zeggen dat we hier te maken hebben met een zeer belangrijk werk. Juist in onze kringen heeft Dathenus nog de nodige waardering en dat doet goed. Dit boek geeft studiekringen en verenigingen een mooie gelegenheid om aandacht aan Dathenus te schenken.

Het boek telt 384 blz. en kost gebonden, in geplastificeerd kleurenomslag f 69,50.

B.

Boekbesprekingen

Boeken van Van den Berg b.v.,
Zoutkopersstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht,
tel. 078 - 100911.

1. Vervolgd doch niet verlaten door D. Polinder.

Dit boek bevat een levensschets over George Wishart, pionier van de Schotse Reformatie. We lezen in de Chr. Enc. omtrent hem het volgende: Geboren circa 1513, overleden op 1 maart 1546 te St. Andrews, studeerde te Aberdeen, en werd daarna leraar te Montrose, waar hij het N.T. in het Grieks liet lezen. Verdacht van ketterij, achtte W. in 1535 het veiliger uit te wijken naar Engeland. Hij werkte naar het schijnt te Bristol totdat hij in 1539 zich genoodzaakt zag te vluchten naar het vasteland. W. vertoefde in Straatsburg, Bazel en Zurich, waar hij de eerste Helvetische confessie aanvaardde. Na nog enige tijd te Cambridge leraar te zijn geweest, keerde hij ca. 1544 naar Schotland terug. W. is toen te Dundee en elders als prediker opgetreden; dank zij hem vond de Reformatie ingang in een bepaalde kring, waartoe ook Knox heeft behoord. In 1546 werd hij, als gevolg van de actie tegen de Hervorming onder leiding van kardinaal Beaton, aartsb. van St. Andrew, te Ormiston gearresteerd. Als martelaar stierf hij op de brandstapel. In het martelaarsboek van Crespian komt W. voor onder de naam van Sphocard. Een Eng. vertaling van de Helvetische confessie van hem is postuum verschenen (1548).

Wishart leefde in de begintijd van de Hervorming en heeft bij die reformatie een eigen plaats ingenomen. Polinder schrijft hierover in zijn boek op een toepasselijke wijze. Het boek bevat 18 hoofdstukken, waarvan we de eerste zes noemen: Eén van de velen, Zijn weg tot het licht, Buiten de legerplaats, Broeders in benauwdheid, Als dwalende schapen, Ik heb voor u gebeden. Er staan achterin nog enkele bijlagen. De eerste bijlage bevat een vertaling van de Confessio Helvetica Prior.

Het boek telt 123 blz. en kost gebonden f 17,90.

2. Wij hebben Hem verwacht door ds. C. Smits.

In een *Ter inleiding* zegt de schrijver: "Bij het verschijnen van dit boek, wellicht het laatste van mijn hand dat tijdens mijn leven uitgegeven wordt, wil ik voldoen aan de wens van de uitgever, hierin een voorwoord te schrijven. Bij de samenstelling van dit boek is een keuze gemaakt uit de vele overdenkingen die ik geschreven heb in de jaren 1965-1987. Ze zijn grotendeels ontleend aan de kerkborden van Sliedrecht en Giessendam, Bewaar het Pand, het Kerkblad van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland en het Reformatorisch Dagblad. Het is niet de bedoeling dit boek te gebruiken als dagboek. Daarvoor hebben we de godzalige geschriften van onze geliefde Philpot. Wat de vorm betreft: ik ben nooit een schrijver geweest en nu, op 88-jarige leeftijd, ben ik dat nog minder. Moge de lezer desondanks gesticht worden door de inhoud. Het zijn maar arme woorden van iemand die meer te klagen heeft over zijn armoede dan te roemen over zijn rijkdom. Het is niets anders dan mensenwerk, want wie kan de grootheid en majesteit Gods doorgronden? De rijkdom is onuitputtelijk. Ik hoop dat de lezer daar ook iets van voor eigen bevinding mag ervaren en dat hij hierin mag herkennen zijn eigen dodelijke armoede, maar ook de rijkdom die

er in God en Christus is voor arme zondaren. Welgelukzalig is het volk dat het geklank kent."

We behoeven hier niets aan toe te voegen. Ouderen onder ons zullen ds. Smits ook nog kennen van de vele meditaties die hij in de beginjaren voor ons blad geschreven heeft. Het is een boek van 158 blz., dat gebonden f 25,90 kost.

3. Het evangelie van een Verbonds-God door John Warburton Sr.

Het gaat om het tweede deel, dat evenals het eerste tien preken en tien brieven bevat. Ze zijn uit het engels vertaald door mej. B.T. Visser. Zij vertaalde "voor de armen, die hongerden, de wenenden, de gekrookte rietjes, de rokende vlaswieken, voor de vreemden die niet van het volk Israël zijn, voor het zoogkind wiens tong aan het gehemelte kleefte van dorst, voor de kinderkens die brood eisen en waar niemand is die het hun mededeelt, voor de bedroefden om der bijeenkomst wil". Zo schrijft ze in een voorwoord.

Warburton was een vurige prediker in de eerste helft van de vorige eeuw met singuliere gaven en onderwezen door de Heilige Geest. Het is aan zijn preken te merken, dat hij niet op een aardse, maar ook, dat hij op de hemelse hogeschool geweest is.

Hij schrijft zelf in een van zijn brieven — zie blz. 136 — het volgende: "Mijn prediken van de gezonde leer stelt mijn ziel niet tevreden, tenzij ik wat bevredigende getuigenis opmerk, dat God de Heilige Geest getuigt door tekenen die daarop volgen, dat het van God is. Ik kan u verzekeren dat wanneer 's Heeren tegenwoordigheid over mij ingehouden wordt, en ik in het donker gaan en spreken moet, ik dan verschrikkelijke tonelen van ellende in mijn ziel ondervind. O, die vele malen dat ik voorgenomen heb het op te geven, en nooit meer in de preekstoel te gaan.

Ik kan geen tekst nemen en verdelen, onderverdelen en opschrijven, deze in het geheugen houden om het dan met enkele andere teksten aan te vullen. Mijn studie bestaat hoofdzakelijk uit het worstelen met God in gebed en tranen. Dan smee ik Hem of Hij mij van een boodschap wil voorzien, of Hij mij wil zegenen met licht om te zien, met leven om waar te nemen en dat ik het bevatten mag, en met wijsheid om het onder woorden te brengen. En boven alles of Hij het met kracht in de harten van Zijn kinderen thuis wil brengen".

Laat dit genoeg zijn. De preken gaan over teksten uit het oude en uit het nieuwe testament.

Het boek is gebonden uitgegeven, het telt 175 blz. en kost f 32,50.

B.

WESTKAPELLE TE HUUR

Vakantiehuis en luxe
stacaravan op zeer mooi
en rustig plekje op
boerderij bij het strand.
Tel. 01187 - 1441.

TE HUUR

Ruime stacaravan, tevens
plaats voor eigen tent of
caravan op mini-camping
in Westkapelle.

Fam. Francke,
tel. 01187 - 1251.

DE VERBORGEN KRACHTEN DER NATUUR

Hielpen velen bij het bestrijden
van diverse kwalen.
Dagelijkse verzending door
het gehele land.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetstraat 5, 2011 WL Haarlem
Tel. 023-31 28 82 b.g.g. 32 46 06
Postbank 190609

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

Christelijke boek- en muziekhandel

Boekhuis
Dorpsstraat 164
Scherpenzeel
Tel. 03497-4355
HET KOMPAS
Het Kompas

Velen gingen u reeds voor.
Bestel ook of kom langs in onze
sfeervolle winkel.
Boeken - bijbels - platen -
CD's - schrijfwaren -
kadoartikelen.

Volledig pension aan-
geboden in het landelijk
dorp Kesteren in de Be-
tuwe, 3 km. van Rhenen.
PENSION
DE PEEL
Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687

Wel eens op

TEXEL

geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.

U kunt op

'DE VERRASSING'

gebruik maken van

volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w.

Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.

Tel. 02223-661 of 391.

REHOBOTH SCHOLENGEMEENSCHAP VOOR LHNO - LTO - MAVO

Kerkpolder 50 / Appelstraat 4, 4413 GB/ET
Krabbendijke, tel. 01134 - 2920 / 1943.

Per D.V. augustus a.s. zijn er aan bovengenoemde
school nog verschillende vacatures. Het betreft
de volgende vakken:

NEDERLANDS	voll. weektaak
ENGELS	ca. 50 uur
DUITS	ca. 10 uur
WISKUNDE	ca. 25 uur
SCHEIKUNDE	ca. 8 uur
GEZONDHEIDSKUNDE	18 uur
HUISHUIDKUNDE	18 uur
ELEKTROTECHNIEK	18 uur
MACH. SCHRIJVEN	ca. 12 uur

- In verband met de start van de bovenbouw is de vervulling van de vacatures voor Gezondheidskunde, Huishoudkunde en Elektrotechniek *bijzonder urgent*.

Indien mogelijk zouden wij graag iemand met ervaring in de bovenbouw benoemen, maar ook zij die een adequate opleiding in de gezondheidszorg of bijv. een leidinggevende functie in een groot huishouden hebben, worden verzocht te solliciteren.

- Van sollicitanten wordt verwacht dat zij in leer en leven van harte de reformatorische beginselen zijn toegedaan en kerkelijk behoren tot de N.H. Kerk (G.B.), de (Oud) Ger. Gem. (in Ned.) of de Chr. Ger. Kerken.

Voor inlichtingen kunt u zich wenden tot de heer N. v.d. Zande, secretaris van het bestuur, tel. 01134-1933 of de heer J.A. Blik, directeur, tel. 01134-1842.

Sollicitaties graag voor D.V. 31 maart a.s. aan de secretaris van het bestuur, de heer N. v.d. Zande, Nieuwerkerckestraat 123, 4413 EL Krabbendijke.

BIJBELSE ALBUMS

Speciaal voor gebruik op scholen en zondagsscholen heeft de GBS albums met plaatjes over Bijbelse onderwerpen uitgegeven. De albums zijn 21,5 cm breed en 15 cm hoog, stevige omslag.

Bij elk album behoort een set van 40 fraaie kleurplaatjes (afm. 14,5x10,5 cm) die bij het betreffende bijbelverhaal geplakt kunnen worden.

Wij kunnen het volgende leveren:

- Aantal: Serie Bijbelse geschiedenis
.....0 Vanaf de schepping tot de list der Gibeonieten
.....1 Richteren, koningen en profeten
.....2 Nieuwe Testament 1
.....3 Nieuwe Testament 2
Serie Uit het land van de Bijbel
.....A Wonen, werken en eredienst van Israël
.....B Bloemen en planten in Israël
.....C Dieren in Israël

PRIJS PER ALBUM MET PLAATJES F 9.90

U kunt hierboven invullen welk(e) album(s) u wenst te ontvangen en het aantal.

Deze advertentie uitknippen (of bestelling op schrijven) en in enveloppe zonder postzegel sturen aan:

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**
ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT